

Dosarul nr.2ra-1699/19

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani, (Jud: S. Godorogea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Jud: E. Grumeza, N. Chircu, S. Procopciuc)

Î N C H E I E R E

04 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Întreprinderea
Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Liubovi Gherasim
împotriva Întreprinderii Municipale „Gospodăria Comunală Rîșcani” cu privire la
încasarea sumei,

împotriva deciziei din 21 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis
apelul depus de Liubovi Gherasim, s-a casat hotărârea din 28 decembrie 2018 a
Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani și s-a emis o nouă hotărâre cu privire la
admiterea parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 1 august 2018, Liubovi Gherasim a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii Municipale „Gospodăria Comunală Rîșcani” cu privire la
încasarea sumei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 28 octombrie 2017, locatarii
blocului locativ din str. Independenței 16 A or. Rîșcani au depus cerere la Primăria
or. Rîșcani, prin care au solicitat în temeiul art. 31 al Legii nr.303 din 13 decembrie
2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, încheierea
contractelor de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și canalizare cu
fiecare consumator, locatar al blocului menționat. Totodată reclamanta a specificat
că conform cererii enunțate, locatarii au solicitat și instalarea contoarelor din contul
operatorului.

Prin răspunsul nr. 113 din 28 noiembrie 2017, Întreprinderea Municipală
„Gospodăria Comunală Rîșcani” a informat locatarii despre faptul că va încheia
contracte cu fiecare locatar al blocului locativ. Suplimentar, Întreprinderea
Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” a invocat că va instala din surse proprii
un contor comun în subsolul blocului pentru verificarea datelor sumare, iar
consumatorii urmează să suporte cheltuieli de modificare a rețelei interne de apeduct
și reinstalarea contoarelor verificate metrologic.

Astfel, reclamanta a menționat că au apărut neînțelegeri pe faptul achitării de către consumatori a contoarelor și instalarea lor.

La 1 decembrie 2017, Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” a instalat în subsolul blocului un contor comun. La 17 ianuarie 2018, Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” a achiziționat contoare și în aceeași zi le-a vîndut locatarilor contra sumei de 390 lei pentru o unitate și 249,35 lei pentru instalarea unui contor.

Reclamanta a susținut că pentru instalarea a două contoare a achitat pârâtului suma de 1278,70 de lei, însă nu cunoaște din care cauză factura a fost eliberată a doua zi și anume la 18 ianuarie 2018.

În acest sens, reclamanta a afirmat că Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” a impus achitarea contoarelor și instalarea lor contrar prevederilor legale și anume art.26 alin.(4) lit. b) al Legii 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare.

Liubovi Gherasim a notat că în urma controlului efectuat de către Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieții a fost constatată lipsa notificării pentru dreptul de a instala contoarele de apă potabilă, ceea ce duce la încălcarea prevederilor art. 15 alin. (7) din Legea metrologiei nr. 19 din 4 martie 2016, care prevede că persoanele fizice sau juridice care repară, montează și dau în folosință mijloacele de măsurare supuse controlului metrologic legal, înainte de a începe să desfășoare aceste activități, sînt obligate să se înregistreze la Institutul Național de Metrologie, depunînd o notificare privind îndeplinirea cerințelor stabilite la art.16 alin.(1) și (2), care conține inclusiv declarația pe propria răspundere.

Reclamanta a remarcat că impunerea de achiziționare a contoarelor de către consumator, va aduce pe viitor cheltuieli și discomfort, reieșind din faptul că la expirarea termenului pentru care a fost supus controlului metrologic, consumatorul va fi nevoit să solicite persoanelor juridice licențiate dezasamblarea contorului, transportarea lui către Institutul Național de Metrologie, achitarea controlului metrologic și instalarea acestuia.

Liubovi Gherasim a solicitat încasarea din contul Întreprinderii Municipale „Gospodăria Comunală Rîșcani” în beneficiul său a sumei achitate pentru contoare și lucrările de instalare a acestora în mărime de 1278,70 de lei, obligarea Întreprinderii Municipale „Gospodăria Comunală Rîșcani” să nu sisteze furnizarea apei potabile a blocului locativ din str. Independenței 16 A or. Rîșcani.

Prin hotărârea din 28 decembrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, acțiunea privind încasarea sumei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. A fost admis renunțul Liubovei Gherasim de la pretenția privind obligarea de a nu sista furnizarea apei potabile (f.d.106-111).

Astfel, prima instanță a stabilit că conform art. 29 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013, operatorul în baza tarifului distinct achitat de fiecare proprietar/chiriaș al apartamentului, instalează contoarele pentru evidența consumului de apă în fiecare apartament. În acest sens, prima instanță a constatat că la 4 ianuarie 2015, iar ulterior la 31 mai 2018 prin decizia Consiliului orășenesc Rîșcani a fost aprobat tariful la serviciile auxiliare furnizate. Prin urmare, prima instanță a ajuns la concluzia că Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală

Rîșcani” în conformitatea cu legea în vigoare a încasat din contul Liubovei Gherasim, cheltuielile pentru contoare și instalarea acestora în sumă de 1278,70 de lei. Totodată prima instanță a dispus încetarea procesului în partea pretenției cu privire la obligarea Întreprinderii Municipality „Gospodăria Comunală Rîșcani” de a nu sista furnizarea apei potabile la blocul locativ din str. Independenței 16 A or. Rîșcani, deoarece reclamanta a renunțat la acțiunea.

Prin decizia din 21 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul depus de Liubovi Gherasim, fiind casată hotărârea din 28 decembrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani și emisă o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii. A fost încasat din contul Întreprinderii Municipality „Gospodăria Comunală Rîșcani” în beneficiul Liubovei Gherasim suma achitată pentru contoare și lucrările de instalare a acestora în mărime de 1278,70 de lei. A fost încasat din contul Întreprinderii Municipality „Gospodăria Comunală Rîșcani” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 482,50 de lei. În rest acțiunea cu privire la obligarea Întreprinderii Municipality „Gospodăria Comunală Rîșcani” să nu sisteze furnizarea apei potabile a blocului locativ din str. Independenței 16 A or. Rîșcani a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La adoptarea soluției, Curtea de Apel Bălți a constatat că din interpretarea art. 29 alin. (3) și (4) al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, rezultă că în condiția în care livrarea apei potabile se efectuează de operator în temeiul contractului încheiat cu fiecare proprietar al apartamentului, operatorul suportă cheltuielile de cumpărare și instalare a contoarelor, iar consumatorii sunt obligați să achite în acest sens un tarif distinct, dar nu prețul contorului și valoarea lucrărilor de instalare.

Mai mult, instanța de apel a menționat că Consiliul orășenesc Rîșcani, la situația din ianuarie 2018 nu avea elaborate și aprobate tarifele distincte pentru achiziționarea și instalarea contoarelor. Or, acestea urmează a se calcula reieșind din formula stabilită de ANRE, prin hotărârea de aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și canalizare nr. 270/2015 din 16 decembrie 2015. Însă, la 31 mai 2018 Consiliul a aprobat tarifele pentru serviciile auxiliare (f.d. 33-41), care nu pot fi aplicate speței, raportul juridic consumându-se la 18 ianuarie 2018, dat fiind faptul că nu poate avea efect retroactiv.

Cu privire la solicitarea de obligare a Consiliului orășenesc Rîșcani să nu sisteze livrarea apei potabile, Curtea de Apel Bălți a relatat că este contrară prevederilor legale, deoarece operatorul, în condițiile legii, este în drept să sisteze/suspende furnizarea apei potabile, iar instanța nu poate să substituie atribuțiile operatorului și să dispună neexecutarea pe viitor a unor acțiuni care țin de competența Consiliului. Instanța ar putea doar să verifice legalitatea unor acțiuni deja produse.

La 10 iulie 2019, Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani”, reprezentată de administratorul Lilian Salagor, prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei din 21 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii din 28 decembrie 2018 a primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs, Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” a menționat că tariful distinct a fost aprobat ulterior prin decizia nr. 02/14 din 31 mai 2018 a Consiliului orașenesc Rîșcani, iar diferența de 3,33 lei, este în favoarea consumatorului. Referitor la tariful pentru branșare/racordare, care include suma achitată de consumator operatorului rețelei publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare pentru acoperirea cheltuielilor necesare branșării/racordării instalației interne de apă și/sau canalizare, pentru procurarea materialelor și efectuarea lucrărilor, a relatat că intimata nu a beneficiat de acest serviciu din partea Întreprinderii Municipale „Gospodăria Comunală Rîșcani”, deoarece blocul locativ a fost contorizat în baza indicelor înregistrați de contorul comun de branșament instalat în subsolul casei.

Mai mult, recurenta a specificat că în conformitate cu art. 29 alin. (4), lit. a) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, contractele se încheie individual de către operatori, în mod obligatoriu, cu fiecare proprietar de apartament din bloc în parte. Astfel, potrivit articolului menționat trebuie să fie depuse 25 de cereri, fiind 25 de apartamente, însă au fost depuse doar 22 de cereri. La moment 17 abonați au prezentat actele necesare și au încheiat contracte directe cu operatorul.

La 30 iulie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs lui Liubovi Gherasim, informându-o că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 20 august 2019, Liubovi Gherasim a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea recursului depus de Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” și menținerea deciziei instanței de apel.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani”, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În procedura de filtru, instanța de recurs reține că decizia integrală a instanței de apel din 21 mai 2019 a fost expediată în adresa părților, la 17 iunie 2019 (f.d. 170), iar potrivit avizului de recepție se confirmă faptul că recurenta a luat cunoștință cu decizia instanței de apel la 20 iunie 2019 (f.d. 171).

Astfel, în atare situație, instanța de judecată constată că recursul declarat de Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a

temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al acestei căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (a se vedea, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că în cererea de recurs Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” nu a menționat art. 432 din Codul de procedură civilă, Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurenta a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Întreprinderea Municipală „Gospodăria Comunală Rîșcani” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari

